

Mesačník EURO fondy

Vydavateľ: Poradca podnikateľ'a, s.r.o., Žilina

marec 2008

Aké možnosti získavania finančných prostriedkov pre svoju činnosť a podujatia majú neziskové organizácie?

Vízia hospodárskeho a sociálneho rozvoja SR v rokoch 2007-2013 je rozpracovaná v Operačných programoch (OP). Každý OP už má, alebo bude mať vypracovaný Programový manuál. Programový manuál obsahuje podrobné informácie týkajúce sa jednotlivých opatrení vrátane oprávnených žiadateľov (v manuáloch sa používa aj termín oprávnení prijímateľa) nenávratného finančného príspevku a cieľových skupín. Oprávnení žiadatelia sú rozdelení do dvoch sektorov – verejný a súkromný. Neziskové organizácie patria z pohľadu pridelenia NFP do súkromného sektora. Pred vypracovaním projektu je potrebné podrobne preštudovať Programový manuál, ktorý upravuje všetky podmienky týkajúce sa projektu, teda presne špecifikuje aj to, kto môže byť oprávneným žiadateľom (prijímateľom), na aké aktivity môže finančný príspevok použiť a na koho majú byť aktivity zacielené (cieľová skupina). Neziskové organizácie ako oprávnení žiadateľ (prijímateľ) sa vyskytujú najmä v opatreniach zacielených na zvyšovanie povedomia, vzdelávanie a riešenie sociálnej situácie. (OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia a v OP Vzdelávanie).

Môže sa aj začínajúca nezisková organizácia uchádzať o podporu z fondov EÚ?

Myslím si, že otázka nie je vhodne formulovaná. Nezisková organizácia sa neuchádza o podporu. Táto formulácia zahŕňa v sebe „podporu neziskovej organizácie ako takej“, ale také možnosti tu skoro nikdy neboli, ak neberieme do úvahy niekoľko programov zameraných na inštitucionálne posilnenie (Institution Building) existujúcich subjektov v predchádzajúcich programových obdobiach. Každá nezisková organizácia, ktorá bola zaregistrovaná pred 30.9.2007 a spĺňa všetky ostatné podmienky, môže požiadať o finančné prostriedky na realizáciu plánovaných aktivít. Existujú iné špecifikácie oprávnených žiadateľov (prijímateľov), ktoré môžu byť pre každé opatrenie odlišné.

S akými najzávažnejšími problémami sa v tejto oblasti stretávajú? Je to podobné, ako napríklad pri obciach, kde množstvo kvalitne pripravených projektov nie je realizovaných a končí v zásobníku projektov?

Po preštudovaní zatiaľ zverejnených Programových manuálov možno konštatovať, že možnosť zapojenia sa neziskových organizácií do odborných aktivít je limitovaná, napr. v Operačnom programe Životné prostredie nie je žiaden priestor pre aktivity neziskového sektora. Skúsenosti obcí s tým, že ich „kvalitne pripravené“ projekty neboli zaradené do realizácie, ale do zásobníkov, súvisia skôr s množstvom podávaných projektov, s kvalitou projektov, s kapacitami administratívy, ktorá projekty spracovávala, s lobingom jednotlivých obcí a pod. Pevne verím, že hodnotiace správy z predchádzajúceho programového obdobia dajú na Vašu otázku odpoveď. Zatiaľ vieme len to, že k 11.2.2008 sa štrukturálne fondy čerpali iba na 59,73 %, ale množstvo projektov bolo zamietnutých. Otázka je, či zamietnuté projekty boli naozaj také nekvalitné, že sa

nemohli po určitej revízii realizovať. Predpokladám, že práve na tento krok neboli k dispozícii dobre vyškolené ľudské zdroje, ani čas.

Čo musí žiadateľ vyhodnotiť, aby zistil, ktoré programy sú určené práve pre neho?

Každý žiadateľ (prijímateľ) má jasnú predstavu o akú oblasť má záujem. Ako som už niekoľkokrát uviedla, je potrebné podrobne preštudovať Operačný program a Programový manuál. Tam sa každý subjekt dozvie, či sa môže uchádzať o nenávratný finančný príspevok a za akých podmienok. Je bežné, že sa jeden subjekt môže uchádzať o projekty vo viacerých výzvach, to sa týka najmä verejného sektora. Neziskové organizácie si podľa svojho odborného zamerania musia preštudovať relevantné Operačné programy. Môže sa stať, že nezisková organizácia nájde svoje uplatnenie aj vo viacerých OP, ale za iných podmienok.

Ako je to s preukazovaním majetku, musia organizácie vlastniť budovy, alebo priestory, alebo musia byť v dlhodobom prenájme, aby mohli žiadať o ich rekonštrukciu?

Pri projektoch zameraných na intervencie do zariadení občianskej infraštruktúry sa ako jedna z podmienok pre zabezpečenie udržateľnosti investície vyžaduje výlučné vlastníctvo všetkých nehnuteľností (pozemkov a stavieb). V odôvodnených prípadoch, je možné predložiť aj doklady preukazujúce iné práva k dotknutým nehnuteľnostiam, ktoré sú nevyhnutné pre vydanie stavebného povolenia. V prípade, že sa chce organizácia uchádzať o projekt na rekonštrukciu budovy, musí doložiť stavebné povolenie. Právoplatné stavebné povolenie v zmysle Stavebného zákona sa vydáva na základe dokladov o vysporiadaných vlastníckych právach. Ak príslušný stavebný úrad žiadateľovi na základe predložených dokumentov vydá stavebné povolenie a predmetné stavebné povolenie nadobudne právoplatnosť, Riadiaci orgán bude toto povolenie akceptovať.

Výpisy z listov vlastníctva ku konkrétnym nehnuteľnostiam je potrebné predložiť vždy, aj keď žiadateľ nie je vlastníkom. Programové dokumenty, okrem výpisov z listov vlastníctva, nešpecifikujú ďalšie dokumenty, ktoré by mali preukázať relevantné užívacie práva k dotknutým nehnuteľnostiam (napr. dobu nájmu, podmienky ukončenia zmlúv a pod.). Tieto skutočnosti sa posudzujú individuálne s ohľadom na dobu platnosti zmluvy o poskytnutí NFP (5 rokov po ukončení realizácie projektu).

Ako je to so spoluúčasťou neziskových organizácií na projektoch spolu s verejnou správou, podnikateľmi, firmami?

V princípe je vytváranie partnerstiev možné. V projektových zámeroch sa uplatňuje model 1 žiadateľ + partneri. Žiadateľom a prijímateľom nenávratného finančného príspevku (NFP) je jedna právnická osoba, ktorá nezdrúzuje ďalšie osoby. Oprávneným partnerom môže byť len subjekt zo zoznamu oprávnených žiadateľov v rámci príslušného opatrenia, čiže ak je nezisková organizácia oprávneným žiadateľom (prijímateľom) NFP, tak je aj oprávneným partnerom.

Dá sa spolupracovať aj s krajinami, ktoré nie sú členmi Európskej únie?

Medzinárodná spolupráca v programovom období 2007-2013 by mala nadviazať na pozitíva z predchádzajúceho programového obdobia 2004-2006 (program INTERREG) a naďalej podporovať výmenu skúseností, know-how, poznatkov a overených postupov. Tematické zameranie interregionálnej spolupráce je v súlade s regionálnou konkurencieschopnosťou a zamestnanosťou.

V období 2007-2013 bude jeden spoločný programový dokument, a rozhodovanie o výbere projektov bude mať v kompetencii len jeden Riadiaci výbor, ktorý zabezpečí rovnaké podmienky pre projektových partnerov v rámci vyhlásenej verejnej výzvy na predkladanie projektov. Konečnými prijímateľmi pomoci budú subjekty z verejného sektora. Miera podpory z Európskeho fondu regionálneho rozvoja je stanovená vo výške 75% oprávnených nákladov a oprávneným územím je celé územie Slovenskej republiky.

Do spolupráce v rámci programu Európskej teritoriálnej spolupráce sa budú môcť zapojiť regióny ležiace pozdĺž všetkých vnútorných hraníc členských štátov EÚ a niektorých vonkajších hraníc EÚ, ako aj niektoré prímorské regióny. Celé územie EÚ je oprávnené pre európsku spoluprácu a výmenné siete.

Využívajú zástupcovia mimovládnych a neziskových organizácií aj vaše kurzy, aké percento?

AINova organizuje kurzy Tvorba a manažment projektov v rámci väčších vzdelávacích blokov, ktoré sú určené konkrétnej cieľovej skupine v rámci schválených vzdelávacích projektov z ESF.

Okrem toho organizuje kurzy projektového manažmentu otvorené pre záujemcov z celého spektra spoločnosti. Cieľové skupiny sú rôzne, zúčastňujú sa ich pracovníci štátnej správy, samospráv, nezamestnaní, predstavitelia MVO aj súkromného sektora. Účasť na otvorených kurzoch nie je ničím obmedzená. Naša skúsenosť je taká, že pracovníci neziskových organizácií si ako prví osvojili metódu projektového manažmentu, lebo boli na financovanie aktivít z fondov EÚ odkázaní. Preto je v súčasnosti záujem o kurz TMP zo strany pracovníkov v neziskových organizáciách menší, ako z iných sektorov.

Aj keď sa mení cieľová skupina kurzu, metóda a obsah kurzu sa nemení. Kurz Tvorba a manažment projektov je postavený na metóde riadenia projektového cyklu a projektový manažment je jedným z pracovných nástrojov, ktorý vedie ku kvalitnému produktu.

V závere kurzu poskytujeme informácie o aktuálnych výzvach, používame príklady platných formulárov a poskytujeme všetky dostupné informácie ohľadne čerpania štrukturálnych fondov a iných fondov EÚ.

Zuzana Štefániková
Výkonná riaditeľka AINova